

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від « 12 » 09 2024 № 1

Голова НМР

І.І. Шемелинець

Методичні рекомендації

до написання кваліфікаційної роботи

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівнів
денної, заочної форм навчання

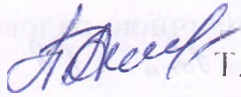
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

спеціальність 053 «Психологія»

освітня програма «Психологія. Психологія бізнесу»

Методичні рекомендації з написання кваліфікаційної роботи складені на основі Положення про порядок виконання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт (проектів) в Державному податковому університеті від 27.10.2022 р. № 4 та ОП «Психологія. Психологія бізнесу» (нова редакція для набору 2024) підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня, галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальність 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від «12» липня 2024 р., протокол № 19.

Укладачі:

Т. Ткачук, доктор психол. наук, професор, професор кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

О. Нежинська, канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми

О. Нежинська, канд. психол. наук, доцент, доцент кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Методичні рекомендації для написання кваліфікаційної роботи розглянуто та схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від «11» вересня 2024 р. № 2

Завідувач кафедри

І.О. Петухова

Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «12» вересня 2024 р. № 2

Голова вченої ради факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації

Н. І. Зикун, доктор наук із соціальних комунікацій, професор

Завідувач навчально-методичного відділу

І.В. Качур, канд. біол. наук, доцент

Реєстраційний № _____

ЗМІСТ		Стор.
1	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	4
2.	ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	7
2.1	Вибір і затвердження теми	7
2.2	Визначення об'єкта та бази дослідження	7
2.3	Складання завдання до кваліфікаційних робіт	8
2.4	Зміст та структура роботи	8
2.5.	Основні вимоги до кваліфікаційної роботи з психології	9
3	ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	10
3.1	Титульний аркуш	10
3.2	Завдання на кваліфікаційну роботу	10
3.3	Анотація	10
3.4	Перелік умовних позначень	10
3.5	Зміст	11
3.6	Вступ	11
3.7	Основна частина	13
3.8	Висновки	19
3.9	Список використаних джерел	20
3.10	Додатки	20
4	ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ ТА ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ	21
4.1	Загальні вимоги	21
4.2	Нумерація	21
4.3	Ілюстрації, таблиці і формули	22
4.4	Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	23
5	ОТРИМАННЯ ДОВІДКИ НА ПЛАГІАТ, ВІДГУКУ, РЕЦЕНЗІЇ ТА ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	24
5.1	Отримання відгуку, попередній захист та зовнішня рецензія	24
5.2	Підготовка до захисту та захист	26
6	ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	27
7	ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	27
8	Додатки	28

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні рекомендації призначені для надання допомоги здобувачам у виконанні кваліфікаційної роботи згідно з чинними стандартами України і містять основні вимоги, які висуваються до змісту та оформлення кваліфікаційної роботи, організації її виконання, порядку захисту та оцінювання.

Кваліфікаційна робота є результатом завершального етапу другого етапу підготовки фахівців. Відповідно до Положення про порядок виконання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт (проектів) в Державному податковому університеті кваліфікаційна робота є самостійним теоретико-прикладним дослідженням, що виконується здобувачем на завершальному етапі здобуття вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Кваліфікаційна робота виконується відповідно до визначених напрямів наукових досліджень і має засвідчити: рівень теоретичної підготовки здобувача вищої освіти, його вміння застосовувати набуті знання для розв'язання науково-практичних завдань, наявність навичок наукової роботи, здатність критично й креативно мислити та вміння аргументувати власну точку зору.

Кваліфікаційна робота є підсумком підготовки здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем, у зв'язку з чим зміст роботи та рівень її захисту враховуються як один з основних критеріїв при оцінюванні якості реалізації відповідної освітньо-професійної програми. За відомості, викладені в роботі, використання емпіричного матеріалу та іншої інформації під час її виконання, обґрунтованість й достовірність висновків і положень, відповідає здобувач вищої освіти та керівник кваліфікаційної роботи.

Виконання кваліфікаційної роботи та її захист перед державною екзаменаційною комісією є перевіркою підготовки фахівця до самостійної роботи з вибраної спеціальності.

Основна мета представлених рекомендацій полягає у методичній допомозі при підготовці кваліфікаційної роботи, формуванні та чіткому розумінні кваліфікаційних вимог до їх виконання, написанні та оформленні, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців.

Виконання кваліфікаційної роботи передбачає визначити у здобувача вищої освіти наступних компетентностей.

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, зокрема психології бізнесу, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

- ЗК2.** Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3.** Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4.** Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6.** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7.** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК8.** Здатність розробляти та управляти проектами.

Спеціальні компетентності:

- СК1.** Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики.
- СК2.** Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.
- СК3.** Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики техніки практичної діяльності.

Фахові компетентності:

- ФК1.** Здатність аналізувати та оцінювати теоретичні та практичні психологічні проблеми у бізнес-організаціях, з критичною інтеграцією сучасних концепцій бізнес-психології, результатів міжнародних емпіричних досліджень та передової практики.
- ФК2.** Здатність самостійно досліджувати, обирати та етично застосовувати оптимальні методи чи програми психологічного втручання для розв'язання актуальних завдань.

Формулювання результатів навчання для обов'язкової базується на *результатах навчання*, визначених освітньо-професійною програмою, зокрема:

- ПР1.** Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР2.** Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
- ПР3.** Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
- ПР5.** Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
- ПР6.** Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
- ПР7.** Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
- ПР9.** Вирішувати етичні дилеми з опорою на етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР10.** Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- ПР12.** Виявляти та критично оцінювати організаційні потреби, пов'язані з ефективністю та розвитком людських ресурсів, визначати альтернативи для їх дослідження та розв'язання, здійснювати психологічний супровід суб'єктів бізнес-організацій із метою оптимізації взаємин представників бізнесу й усіх зацікавлених сторін, включаючи суспільство в цілому.
- ПР13.** Здійснювати прикладні дослідження у галузі бізнес психології на основі влучно дібраних методів, формувати аргументовані висновки за результатами отриманих даних, надавати обґрунтовані практичні рекомендації задля підвищення ефективності бізнес-діяльності, здійснювати комунікацію та взаємодію з представниками різних професійних груп на міжнародному ринку праці, інтегрувати їхній досвід та впроваджувати сучасні новітні інноваційні підходи та технології задля розвитку вітчизняного бізнес-середовища, мати навички ефективного групового консультування з відповідних питань, організації та проведення професійного навчання у рамках співпраці та обміну.

Мета і завдання кваліфікаційної роботи

Метою дослідження є глибоке осмислення здобувачем вищої освіти професійної проблеми, комплексне оволодіння матеріалом і методами дослідження, практичне застосування теоретичних знань для вирішення конкретних завдань.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи здобувач відповідно до кваліфікаційних вимог повинен виявити:

- знання теоретичних, професійно-орієнтованих і спеціальних дисциплін, які розкривають теоретичні основи та практичні питання психології;
- вміння відбирати, систематизувати та обробляти інформацію відповідно до цілей дослідження;
- вміння розробляти наукові висновки і конкретні пропозиції щодо вдосконалення реального об'єкту, що досліджується;
- вміння використовувати причинно-наслідкові зв'язки процесів та явищ у прикладній галузі.

Кваліфікаційна робота повинна мати логічний, доказовий, аргументований характер і відповідати таким вимогам:

- бути актуальною, містити новизну, виконуватись на рівні сучасних досягнень науки і техніки;
- спрямовуватися на розв'язання практичних завдань майбутньої діяльності, творчий пошук нових пріоритетних наукових рішень;
- містити опрацювання наукових, психологічних і методичних літературних джерел;
- містити самостійні дослідження, розрахунки, виконані за допомогою математичних та /або статистичних методів;
- містити обґрунтовані пропозиції щодо вдосконалення досліджуваного об'єкту;

- узагальнювати та розвивати фахові знання та вміння здобувача вищої освіти;
- бути належно оформленою;
- мати всі необхідні супровідні документи;
- бути виконаною і поданою на кафедру в термін, передбачений графіком навчального процесу.

Основними завданнями кваліфікаційної роботи є:

- вивчення (або поглиблення) та узагальнення теоретико-методологічних засад із обраного напрямку дослідження в галузі психології;
- узагальнення практичного досвіду, вироблення вмінь якісного та статистичного опрацювання одержаних даних;
- використання теоретичних джерел, вміння критично їх оцінювати;
- проведення наукового дослідження із застосуванням сучасного інструментарію;
- розробка та оцінка альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- одержання нових наукових результатів, практичних рекомендацій, узагальнення та розвиток сучасних теоретичних ідей;
- якісне оформлення роботи, чітке, логічне, грамотне формулювання думок, аргументований, стислий, доступний стиль викладу;
- підготовка доповіді та наочних матеріалів, в яких висвітлено основний зміст роботи та пропозиції автора, з подальшим їх особистим захистом.

Повнота й особливості реалізації цих завдань залежать від напрямку дослідження, сфери діяльності майбутнього психолога та його особистісних якостей.

Кваліфікаційна робота – самостійна робота, що містить наукове обґрунтування актуальності теми, опис методів дослідження, методик психологічного втручання, тренінгових програм, що розв’язують різноманітні психологічні завдання, аналіз одержаних результатів, графіки, схеми, таблиці, висновки та рекомендації щодо вдосконалення описаних методик та практичного використання результатів дослідження. При цьому повинно бути вирішене конкретне завдання з бізнес-психології та в письмовому вигляді представлені обґрунтування та опис мети, завдань, використаних форм, методів і методик психологічної роботи, її ходу та результатів. Відповідна розробка повинна мати новизну, теоретичну значимість і практичну значущість (розгорнуті, зрозумілі висновки та рекомендації).

Зміст роботи базується на теоретичних знаннях фахових дисциплін і свідчить про професійну компетентність здобувача вищої освіти, визначаючи науково-дослідний та прикладний аспекти кваліфікаційної роботи. Для успішного виконання роботи здобувачем необхідно опрацювати психологічні методи, методики та технології, що застосовуються як в практичній діяльності, так і в діяльності підприємств, установ та організацій України. Результати дослідження повинні виявити можливі резерви підвищення ефективності професійної діяльності майбутнього психолога та вказати конкретні шляхи вдосконалення його роботи.

Особливе місце під час підготовки кваліфікаційної роботи належить опрацюванню вітчизняної та зарубіжної літератури. Важливим є кореляційний аналіз статистичних даних, підведення результатів і висновків. Вищесказане у поєднанні з глибокими теоретичними дослідженнями теми повинно завершитися розробкою методичних рекомендацій, які мають бути достатньо аргументовані й підготовлені під час вивчення і узагальнення практичної діяльності майбутнього психолога.

Робота готується до захисту згідно з графіком, затвердженим завідувачем кафедри. Про недотримання здобувачем вищої освіти часового графіку виконання кваліфікаційної роботи завідувач кафедри доводить до відома керівництву Університету.

Кваліфікаційна робота повинна бути виконана державною (українською) мовою. До захисту кваліфікаційних робіт допускаються здобувачі, які виконали всі вимоги, пройшли і захистили переддипломну практику, подали в установлений термін кваліфікаційну роботу, отримали позитивний відгук від керівника роботи та зовнішню рецензію за профілем практичної спрямованості кваліфікаційної роботи.

2. ПІДГОТОВКА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Підготовка кваліфікаційної роботи здійснюється відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, Міністерства фінансів України, Положення про організацію освітнього процесу в Державному податковому університеті, Положення про порядок виконання, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт (проектів) в Державному податковому університеті, Положення про порядок створення та організацію роботи екзаменаційних комісій ДПУ та освітньо-професійної програми «Психологія. Психологія бізнесу» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Підготовка кваліфікаційної роботи передбачає такі етапи:

1. Вибір і затвердження теми.
2. Визначення об'єкта та бази дослідження.
3. Складання завдання до кваліфікаційних робіт.

2.1. Вибір і затвердження теми

Тематика кваліфікаційних робіт для здобувачів вищої освіти усіх форм навчання затверджується кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін згідно з компетенціями та програмними результатами навчання, передбаченими освітньо-професійною програмою. Тематика щорічно переглядається та поновлюється.

Обираючи тему, важливо визначитися, яку роль для подальшої професійної діяльності може відіграти поглиблене вивчення досліджуваної проблеми. Необхідно проаналізувати достатність фундаментальних знань, можливість розширити і використати їх у процесі підготовки кваліфікаційної роботи.

Здобувачам вищої освіти надається право самостійно обирати тему, яку необхідно зазначити у письмовій заяві на ім'я завідувача кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін (додаток А). Теми кваліфікаційної роботи обираються на основі переліку тем, затвердженого кафедрою. Враховуючи вимогу щорічного оновлення тем, орієнтовний їх перелік наведено у додатку Б. Також здобувач вищої освіти може запропонувати тему, що відсутня в затвердженому переліку, за умови обґрунтування важливості такого дослідження для обраного підприємства або установи та погодження з гарантом освітньої програми, розглянута та затверджена протоколом випускової кафедри. Крім того, тематику можуть замовляти державні установи, підприємства та організації, що уклали з Університетом договори про навчання здобувачів вищої освіти або мають із ним договори співпраці.

2.2. Визначення об'єкта та бази дослідження

Одночасно з вибором теми визначається об'єкт та база дослідження. Здобувач вищої освіти самостійно визначається з базою дослідження. Якщо у здобувача немає пропозицій щодо досліджуваного об'єкта та бази дослідження, кафедра призначає підприємство або установу, діяльність яких відповідає вимогам освітньої програми, за якою навчається здобувач вищої освіти, і з якими Університет має відповідну угоду.

Кваліфікаційна робота повинна виконуватися на фактичних матеріалах і має бути реальним проектом дослідження актуальної проблеми як у галузі психології взагалі, так і в сфері психології бізнесу, зокрема.

Вимоги до бази дослідження: необхідно надати необхідні практичні матеріали за темою кваліфікаційної роботи; якісні та кількісні показники, отримані при проведенні методик психодіагностики, тренінгів, психокорекції або психологічної профілактики для проведення аналізу психологічної діяльності.

Кожен здобувач вищої освіти випускового курсу в заяві на ім'я завідувача кафедри, яка є підставою для призначення наукового керівника (додаток А), зазначає формулювання теми і базу дослідження.

Керівника кваліфікаційної роботи визначає завідувач кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін з-поміж професорів та доцентів кафедри, а в разі необхідності – практичних психологів. Закріплені за здобувачами теми кваліфікаційних робіт

затверджуються наказом Ректора Державного податкового університету за поданням завідувача кафедри, за погодженням гаранта освітньо-професійної програми та декану факультету протягом першого семестру першого року навчання. Тому слід чітко дотримуватися формулювання теми роботи, оскільки навіть незначні зміни у її назві вважаються невідповідністю затвердженій темі. Цим же наказом також призначаються керівники кваліфікаційних робіт.

2.3. Складання завдання до кваліфікаційних робіт

Після затвердження теми та керівника кваліфікаційної роботи, здобувач вищої освіти отримує завдання до кваліфікаційної роботи (додаток Г). Метою складання завдання є розробка календарного плану роботи, складання плану, переліку графічного матеріалу та визначення основних напрямів дослідження. Завдання на кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти складається науковим керівником за погодженням гаранта освітньої програми, обговорюється на засіданні випускової кафедри і затверджується протоколом.

Кваліфікаційна робота має виконуватися здобувачем у повній відповідності до затверджених календарного плану (графіка) та завдання.

Контроль за дотриманням календарного плану написання кваліфікаційної роботи покладається на керівника.

Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня денної та заочної форми навчання спеціальності 053 «Психологія» зобов'язані апробувати результати власного дослідження у формі публікації у формі тез або статті та участі у конференціях, наукових семінарах, форумах за тематикою кваліфікаційної роботи.

2.4. Зміст та структура роботи

На початку роботи здобувачі вищої освіти повинні отримати та уважно почитати дані Методичні рекомендації для написання кваліфікаційної роботи, самостійно визначити завдання та об'єкт майбутнього дослідження, обрати базу дослідження (організацію або установу).

Підбір літератури доцільно починати з аналізу тих джерел, які є рекомендовані за базовими дисциплінами для галузі знань 053 «Психологія». З цієї літератури можна підібрати основні джерела. Для підбору додаткових видань до теми доцільно ознайомитися і з літературою, що подана у списках літератури у цих джерелах. Ознайомлюватися з літературою доцільно у наступній послідовності:

- 1) нормативні документи (спочатку закони, після цього – підзаконні акти);
- 2) навчальні видання (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій);
- 3) наукові видання (монографії, наукові статті, тези доповідей на конференціях);
- 4) періодичні видання (аналітичні статті) та статистичні дані;
- 5) література іноземних авторів на мові оригіналу.

Ознайомлюватися з джерелами слід у порядку, зворотному хронологічному, тобто спочатку доцільно вивчити останні публікації.

Книги та статті слід підбирати з використанням систематичних показників літератури в наукових бібліотеках закладу вищої освіти.

При вивченні періодичних видань краще за все використовувати останні номери журналів за певний рік, де розміщується показник статей, що були опубліковані впродовж року.

Сьогодні існує велика кількість міжнародних наукометричних баз даних (бібліографічних баз): Web of Science, Scopus, Index Copernicus, Astrophysics, PubMed, Mathematics, Chemical Abstracts, Springer, Agris, GeoRef. Найавторитетнішими з них, індекси яких визнаються в усьому світі, є «Web of Science» і «Scopus». Ці ресурси не містять повних текстів статей, однак включають посилання на повні тексти в першоджерелах і списки всіх бібліографічних посилань, що зустрічаються в кожній публікації, що дозволяє в короткі терміни отримати найповнішу бібліографію з теми дослідження.

Питання плану повинні передбачати послідовне, логічне, взаємопов'язане відображення результатів дослідження і концентрований зміст роботи в цілому.

Для написання кваліфікаційної роботи використовують практичний матеріал, що логічно доповнює теоретичні положення роботи.

До початку опрацювання практичного матеріалу необхідно визначити показники, що сприятимуть кращому розумінню теоретичного матеріалу, і за результатами отриманих даних підтвердженню теоретичних висновків.

Практичні матеріали необхідно впорядкувати та систематизувати.

Цифровий та ілюстрований матеріал має бути подано у вигляді таблиць, діаграм, схем, рисунків.

Результативність роботи над практичним матеріалом визначається у висновках коротко описують результати, отримані у процесі роботи, наводять головні наукові та практичні результати досліджень, аргументуючи кількісними та якісними показниками.

Орієнтовний обсяг кваліфікаційної роботи становить до 90 сторінок комп'ютерного тексту без Додатків та Списку використаних джерел.

Структура кваліфікаційної роботи та орієнтовні обсяги:

- Титульна сторінка (Додаток В);
- Бланк оцінювання кваліфікаційної роботи (Додаток З);
- Завдання до кваліфікаційної роботи (Додаток Г);
- Анотація та ключові слова (українською та англійською мовою) (Додаток Д);
- Зміст (Додаток И);
- Перелік умовних позначень (за необхідності);
- Вступ (4-5 ст.);
- Розділ 1 (18-20 ст.);
- Розділ 2 (20-25 ст.);
- Розділ 3 (25-30 ст.);
- Висновки (4-5 ст.);
- Список використаних джерел (4-5 ст.);
- Додатки.

Стиль кваліфікаційної роботи повинен бути науковим, чітким, не містити орфографічних і синтаксичних помилок, послідовність викладу матеріалу дослідження – логічна.

Приклади формулювання основних структурних компонентів кваліфікаційної роботи наведені у Додатку Л.

Кваліфікаційна робота подається у вигляді переплетеного рукопису на кафедру та розміщується на платформі MOODLE за 2 тижні до її захисту, до якого додається:

- відгук наукового керівника (Додаток З);
- зовнішня рецензія (Додаток Ж);
- довідка про перевірку кваліфікаційної роботи на академічний плагіат.

Крім того, документи, що засвідчують результати практичного впровадження чи апробації результатів дослідження.

2.5. Основні вимоги до магістерської роботи

Обсяг кваліфікаційної роботи	75-90 сторінок друкованого тексту
Структура основної частини	3 розділи: теоретичний (30-40% обсягу роботи), дослідницький, формувальний
Кожен розділ закінчується висновками згідно із завданнями роботи, які розв'язуються у даному розділі, а також фразою-переходом до наступного розділу	
Кількість джерел літературних	Не менше 40

На кожне з джерел у роботі має бути посилання	
Структура вступу	Актуальність Об'єкт Предмет Мета Завдання Методи дослідження Наукова новизна дослідження Теоретичне значення Практична значущість Емпірична база дослідження Апробація (публікації, участь у конференціях, наукових семінарах тощо) Структура роботи
Статус керівника	Доктор або кандидат наук
Відгук	1. Відгук керівника. 2. Зовнішня рецензія доктора або кандидата наук зі спеціальності «Психологія»
Процедура захисту	Перед державною екзаменаційною комісією

3. ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Титульний аркуш

Титульний аркуш є першою сторінкою кваліфікаційної роботи. Титульний аркуш роботи входить до суцільної нумерації сторінок, але на ньому номер сторінки не проставляється. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, факультету, кафедри, на якій виконана робота, тему роботи, дані про здобувача вищої освіти, наукового керівника, гаранта відповідної освітньої програми, місто та рік подання кваліфікаційної роботи до захисту.

Скорочення в назвах закладу вищої освіти та теми роботи не допускаються.

3.2. Завдання на кваліфікаційну роботу

Завдання на кваліфікаційну роботу містить назву теми роботи, план роботи та терміни виконання всіх розділів, термін завершення роботи і подання на кафедру та інше. Завдання на кваліфікаційну роботу складається здобувачем вищої освіти разом з науковим керівником, підписується ними та гарантом освітньої програми (Додаток Г).

3.3. Анотація

Анотація до кваліфікаційної роботи складається здобувачем вищої освіти після закінчення роботи повністю та включається у роботу. Анотація складається українською та англійською мовами, розміщується на окремому аркуші разом з ключовими словами. В анотації обсягом до 800 знаків зазначаються основні положення кваліфікаційної роботи, структуровані відповідно до наведеного зразка (Додаток Д).

Ключові слова (слова специфічної термінології за темою, які найчастіше зустрічаються в кваліфікаційній роботі) наводяться в називному відмінку. Кількість ключових слів – 5-7.

3.4. Перелік умовних позначень

Якщо в роботі вжито специфічну термінологію, а також використано маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо, то перелік умовних позначень може бути поданий у вигляді окремого списку, який розміщують перед змістом, після анотації та списку ключових слів. Якщо в кваліфікаційній роботі спеціальні терміни, скорочення, символи, позначення повторюються менше трьох разів, перелік не складають, їхнє розшифрування наводять у тексті при першому згадуванні.

3.5. Зміст

У змісті роботи вказують найменування та номери початкових сторінок усіх розділів та підрозділів. Зміст має об'єднувати усі заголовки, які є в роботі, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаних джерел та додатками.

Навпроти кожної позиції проставляють номери сторінок, які вказують на початок викладення матеріалу.

3.6. Вступ

Вступ має містити обґрунтування змісту теми кваліфікаційної роботи, об'єкт і предмет дослідження, мету і завдання, які ставляться до роботи, а також наводиться опис її структури.

У вступі зазначається проблема, що потребує вирішення, ступінь її дослідження, актуальність проведення і мета дослідження в обраному напрямі, завдання, що вирішуються для досягнення мети, об'єкт і предмет дослідження, наукова новизна, практична значущість роботи. Також зазначається апробація результатів дослідження – виступи на студентських конференціях, публікації результатів дослідження. Обсяг вступу, зазвичай, не повинен перевищувати дві-три сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та шляхів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для органів місцевого самоврядування, ОТГ, підприємств та організацій.

Для обґрунтування актуальності теми необхідно стисло викласти сучасний стан проблеми, що розглядається, її значення для бізнес психології в цілому, означити необхідність подальших досліджень у цьому напрямку. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями наукового завдання обґрунтовують актуальність та доцільність роботи.

Висвітлення актуальності не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне – сутність наукового завдання.

Інформаційна основа роботи: стисло вказуються прізвища та ініціали авторів (в алфавітному порядку), що внесли найбільш відчутний вклад у рішення проблеми, основні закони і нормативні акти, що згадуються в роботі (із зазначенням у квадратних дужках номерів джерел за переліком використаної літератури).

Об'єкт дослідження визначається з вибором теми та може бути процесом або явищем, що породжує проблему або ситуацію та прагне її вивчення.

Предмет дослідження міститься в межах об'єкта, конкретизує, що досліджується в роботі, а саме: теоретичні, методичні, практичні аспекти (за темою кваліфікаційної роботи). Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове.

В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага здобувача, оскільки предмет дослідження визначає тему кваліфікаційної роботи, яка зазначається на титульному аркуші як її назва.

Мета та завдання роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Мета дослідження пов'язана з об'єктом і предметом дослідження, а також його кінцевим результатом і шляхами його дослідження. Вона часто співпадає з формулюванням теми. Правильне визначення мети роботи дасть змогу здобувачеві виокремити в ній основний напрям дослідження, упорядкувати пошук і аналіз матеріалу, підвищити якість роботи, уникнути загальних міркувань. Формулюючи мету, не слід писати «Вивчення...», «Дослідження...», оскільки ці слова відповідають засобу досягнення мети, а не самій меті.

Виділимо наступні види цілей психологічного дослідження:

Визначення характеристик явища.

Підставою для постановки мети наукової роботи можуть бути:

– виявлена вами або визначена в літературі неповнота опису психічного явища, вивчення якого досить актуально на сучасному етапі.

– протиріччя між емпіричними даними різних авторів. Неповнота опису може бути виявлена при спробі скласти цілісну картину властивостей явища, спираючись на обрану методологію й теоретичні положення.

Виявлення взаємозв'язку психічних явищ.

Необхідно включити в число завдань не лише встановлення наявності зв'язків між розподілом змінних, але і визначення характеристик взаємозв'язків: їхню тісноту, спрямованість, стійкість; виявити цілісну структуру взаємозв'язків або місце цього зв'язку серед сукупності інших (близьких та віддалених зв'язків), пояснити їх природу.

Вивчення динаміки явища.

Проведення досліджень з метою визначення якісних і кількісних змін носить специфічний характер, припускає використання двох основних підходів, організаційних методів дослідження: вікових «поперечних» зрізів (онтогенетичний вид порівняльного методу) або лонгітуду за класифікацією Б.Г. Ананьєва.

Опис нового феномена, ефекту.

Найчастіше нові феномени відкривають у ході проведеного емпіричного дослідження. Феномен може бути зафіксований, тому що був очікуваним, а може бути випадково заміченим спостережливим дослідником при розв'язанні інших завдань.

Завданнями дослідження при визначеному різновиді мети можуть бути: виявлення факторів, що визначають наявність або відсутність ефекту, визначення сили його прояву, умов існування феномена, різноманітності проявів, стійкості прояву, пояснення феномена.

Відкриття нової (іншої) природи явища.

Дослідник визначає клас явищ, які будуть для нього предметом дослідження. Потім відзначає суперечливість, недостатність пояснення сутності явищ даного класу, вводить нові терміни, що розкривають і пояснюють сутність й особливості прояву даного феномена.

Узагальнення.

Мета такої роботи складається у виведенні більш загальних, узагальнюючих закономірностей, ніж тих, що є описаними в літературі до цього часу. Найчастіше це здійснюється за рахунок введення нових понять, або нових визначень термінів, додання їм статусу термінів більш високого рівня узагальненості, розширення області визначення поняття. Іноді використовуються загальнонаукові поняття, які автор наповнює психологічним змістом, конкретизуючи їх для психології в цілому або для будь-якої галузі психології.

Створення класифікації, типології.

Розробка класифікації припускає насамперед пошук й обґрунтування критеріїв класифікації, виокремлення меж існуючих явищ, що охоплюються класифікацією. Головні труднощі виникають при виділенні основи класифікації. Класифікація повинна бути співвіднесена з певною теорією, концепцією. Якщо ці завдання вирішені, то може бути далі визначена кількість видів (типів, класів, загонів, груп) і виокремлена їх специфіка.

До числа достоїнств хорошої класифікації можна віднести: нове розуміння класу явищ, створення на її основі більше ефективних діагностичних процедур, розширення можливостей прикладних застосувань психологічних знань.

Для досягнення поставленої мети дослідження здобувач вищої освіти визначає послідовне виконання відповідних **завдань**:

- вирішення та обґрунтування теоретичних питань проблеми дослідження (наприклад, визначення сутності понять, явищ, процесів, подальше їх вдосконалення);
- вивчення ознак, рівнів функціонування, критеріїв ефективності, принципів та умов використання;
- всебічне вивчення практики вирішення даної проблеми, виявлення її типового стану, недоліків і труднощів, їх причин, типових особливостей передового досвіду;
- при потребі проведення експерименту з даної проблеми, накопичення даних, аналіз і систематизація їх, математично-статистичне опрацювання; експериментальне вивчення практики дає змогу уточнити, перевірити дані, опубліковані в спеціальних неперіодичних і періодичних виданнях, підняти їх на рівень наукових фактів, обґрунтованих у процесі спеціального дослідження;

– обґрунтування системи заходів щодо вирішення проблеми, розробка методичних рекомендацій та пропозицій щодо використання результатів дослідження в психологічній практиці.

Формулювання завдань необхідно робити ретельно, оскільки опис розв'язання поставлених завдань повинен складати зміст основних розділів майбутньої роботи, які часто співзвучні назвам відповідних розділів. Це важливо також і тому, що заголовки глав утворюються саме з формулювань завдань дослідження.

Завдання формулюються у формі переліку з наступних слів:

- проаналізувати...,
- визначити...,
- вивчити...,
- виявити...,
- обґрунтувати...,
- описати...,
- розробити...,
- установити..,
- з'ясувати...,
- довести...,
- узагальнити...,
- впровадити...,
- встановити...,
- з'ясувати...,
- дати рекомендації...,
- встановити взаємозв'язок...,
- зробити прогноз.

Методи дослідження повинні сприяти реалізації завдань роботи. Бажано коротко та змістовно вказати, яке завдання вирішувалось за допомогою якого методу.

Наукова новизна повинна містити результати самостійного дослідження та пропозиції щодо удосконалення методів, методик, форм і заходів психологічної діяльності об'єкта дослідження.

Практична значущість повинна відображати можливість впровадження у практику підприємств, організацій, установ.

Експериментальною базою дослідження можуть бути підприємства, організації, установи.

Джерелами інформації можуть бути наукова література, дані емпіричного дослідження, звітність виробничої та переддипломної практики.

Анотація роботи повинна містити назви статей, тез доповідей, підготовлених за матеріалами роботи, виступи на науково-практичних конференціях.

Структура кваліфікаційної роботи – коротко наводиться зміст основних розділів роботи із зазначенням вступу та висновків.

Кожен із зазначених пунктів починається з абзацу і виділяється жирним шрифтом.

3.7. Основна частина

Основна частина кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти має бути поділена на три розділи та підрозділи. У розділах основної частини кваліфікаційної роботи магістра розглядається методика і техніка дослідження та узагальнюються результати. Зміст розділів основної частини повинен відповідати темі роботи магістра та повністю її розкривати. У відповідних розділах кваліфікаційних робіт стисло, логічно й аргументовано викладається матеріал згідно з вимогами до наукових праць, які подаються до друку.

Основна частина кваліфікаційної роботи повинна мати обсяг 60–70 сторінок.

Орієнтовний варіант змістовного наповнення кваліфікаційної роботи

Перший розділ

Структурно перший розділ роботи може складатися з 2-3 підрозділів. Тут необхідно розкрити науково-теоретичну сутність обраної для дослідження проблеми, зробити критичний огляд відповідних літературних джерел, викласти зміст рекомендованих методологічних та методичних підходів до вирішення проблеми, яка досліджується. Це передбачає розкриття теоретичних основ об'єкта дослідження, еволюцію та змістову спрямованість основних концептуальних засад. Також необхідно подати характеристику підприємства, організації або установи і середовища їх функціонування.

У *першому розділі* роботи варто показати загальний стан і ступінь вивченості проблеми, відзначити, наскільки вона досліджена в цілому, а також її окремі сторони, аспекти. Особливо варто виділити невивчені й мало вивчені питання, протиріччя в розумінні явища, неузгодженість в наявних емпіричних даних.

При вивченні стану проблеми за літературними джерелами доцільно дотримуватися наступної послідовності роботи.

1. Ознайомитися з визначеннями основних понять, які належать до розглянутої теми, використовуючи словники й енциклопедії. У них можна знайти посилання на найбільш відомі роботи в даній області й на вчених, які внесли основний вклад у дослідження явища, що аналізується. Крім цього, порівняння визначень понять і категорій дозволить виявити розбіжності в розумінні одного явища з позицій різних методологічних підходів, а це вже основа для виявлення протиріч у трактуванні дефініцій (понять, термінів). Ці моменти варто описати й відповідно до цього визначити свою позицію й підходи до розв'язання даної проблеми.

2. Починати попереднє знайомство із предметом дослідження рекомендується за періодичними виданнями. Роботу з періодичними виданнями краще починати з останніх випусків поточного року й переглянути їх за п'ять останніх років. У журналах опубліковані статті як теоретичного характеру, так і результати прикладних, експериментальних досліджень. Крім того, всі статті містять список літератури, у тому числі й іноземних джерел, які відповідають змісту досліджуваної проблеми.

Наукова література допомагає зорієнтуватися в відборі авторів, які здійснили найбільший внесок у розробку даної проблеми. Ці статті допоможуть зорієнтуватися в напрямках, методах дослідження, способах обробки й формах подання майбутнього експериментального матеріалу.

Наступний етап – знайомство й вивчення авторефератів дисертацій, захищених за визначеною проблемою. Їх аналіз може бути не тільки інформативним у визначенні проблеми, шляхів і методів її дослідження, але й надати допомогу у формулюванні мети, предмета й об'єкта дослідження. Допомогу в пошуку авторефератів може зробити Інтернет.

3. Читання основних літературних джерел.

Краще починати читання з найбільш відомих авторів, що найчастіше цитуються, і тих, хто зробив значний внесок на початковому періоді вивчення проблеми. У такий спосіб легше буде зрозуміти зміст багатьох інших робіт. Зібрані матеріали можуть бути скомпоновані за історико-хронологічним принципом, однак логічна побудова має переважати.

Результати дослідження, викладені у першому розділі роботи, а також у наступних розділах, повинні мати наскрізний характер.

Другий розділ

Другий розділ структурно може складатися з 2-3 підрозділів.

При описі власної емпіричної частини роботи логічно дотримуватися етапів наукового дослідження, які були виділені раніше. Тому другий розділ роботи необхідно розпочати з опису етапу планування дослідження.

Робота на даному етапі включає визначення:

- 1) форми й схеми дослідження;
- 2) об'єму вибірки (вибірок) та якісного складу (не менше 40 осіб);
- 3) використовуваних методик і психічних характеристик, що вимірюються;
- 4) форм одержання результатів.

Форми й схеми дослідження

У психології використовують 2 форми дослідження: експеримент та емпіричне дослідження (обстеження). У літературі частіше вживаються поняття «експериментальний план» та «не експериментальний план». Уточнимо основні поняття.

Експеримент – емпіричне дослідження в спеціально створених і контрольованих умовах. Він є найбільш ефективним для встановлення причинно-наслідкових зв'язків між явищами.

Психологічне обстеження – тип дослідження, у якому застосовуються вимірювальні процедури, які дозволяють отримати емпіричні дані, виявити певні факти про досліджувані явища.

Якщо цілеспрямовано вивчається прояв деякої психічної якості, яка може бути вимірювана та зафіксована, або яка належить до досить явних характеристик людини (стать, вік, рівень освіти), то існує можливість проведення порівняльного аналізу. Порівняння можна проводити наступними способами:

1. Для зіставлення формуються дві або більше вікові групи, соціальні групи тощо, які є полярними за ступенем виразності деякої ознаки.

Приклад. Досліджувані з високим і низьким рівнем особистісної тривожності, інтроверти та екстраверти.

2. Для виділення груп можна використовувати ступінь виразності ознаки в досліджуваній вибірці. Так, найчастіше полярні групи виділяють щодо середньої величини даної ознаки. Рекомендується групу поділяти як мінімум на три підгрупи: з низьким, середнім і високим рівнем виразності ознаки. Двом полярним групам при зіставленні даних за іншими ознаками приділяють основну увагу.

3. Для оцінювання впливу певного фактору або ефекту (ефективності терапевтичної роботи, навчальної програми; впливу несприятливих умов (шуму, фармакологічних засобів, втоми та ін.)) найбільш оптимальним способом проведення дослідження є формування експериментальної та контрольної груп. Експериментальну групу утворюють ті, хто був об'єктом цього впливу; контрольну групу – ті, хто не був під впливом. Експериментальна й контрольна група повинні бути зрівняні за всіма значимими параметрами (за віком, рівнем освіти, рівнем здоров'я, соціальної приналежності або іншими), що можуть вплинути на досліджуване явище.

Максименко С.Д. і Носенко Е.Л. виділили наступні типи **не експериментальних планів**:

1. Спостереження.

Спостереження – тип дослідження, в якому відбувається цілеспрямоване, системне, вибіркоче сприйняття проявів психічної активності об'єктів дослідження. Спостереження, що застосовується як науковий метод, повинно відповідати попередньо сформованому плану, мати розроблені засоби фіксації, що забезпечують адекватне і повне реєстрування отриманого матеріалу.

Програма спостереження повинна включати систему регулятивних ознак практичної і пізнавальної діяльності та опис засобів і прийомів інтерпретування даних.

2. Кореляційне дослідження.

Кореляційне дослідження – тип наукового дослідження, у якому перевіряється наявність зв'язку між психічними явищами (властивостями індивідуума, зовнішніми ознаками поведінки, характеристиками психічних станів).

Приклад. Існує зв'язок між рівнем інтелектуальної пластичності та ступенем виразності агресивності у поведінці.

3. Метод «кейсів» (поодиноких випадків).

Метод «кейсів» – тип дослідження, що базується на поглибленому спостереженні однієї особи або групи. Важливим аспектом даного методу є виокремлення загальних закономірностей (що притаманні певній генеральній сукупності об'єктів) при описі одиничних випадків.

4. Дослідження типу Ex-post-facto.

Даний тип дослідження застосовується з метою виявлення впливу певної змінної (реальної значущої події життя) на особливості поведінки, характер функціонування та проявів властивостей особистості, психічних процесів, станів та ін. В дослідженні бере участь група досліджуваних, у яких відбулася певна подія в житті (скажімо, пережито автомобільна катастрофа), а також – група, у якій в життєвому досвіді такої події не було.

У представників обох груп за допомогою тестування встановлюється рівень виразності інших змінних, що є залежними від визначеної (незалежної) змінної (наприклад, рівень особистісної тривожності, рівень впевненості у себе та ін.).

5. Психологічне вимірювання (за допомогою тестів і шкал).

Вимірювання – тип дослідження, заснований на процедурі порівняння об'єктів з метою встановлення, на скільки вимірювана властивість одного об'єкта більша чи менша, ніж іншого.

Тестування та оцінювання за шкалами (процедура суб'єктивного шкалування) є різновидами процедури вимірювання властивостей об'єкта.

6. Опитування та обстеження.

Опитування – науковий метод отримання первинної інформації, заснований на усному або письмовому звертанні до досліджуваної сукупності людей з питаннями, зміст яких становить проблему дослідження на емпіричному рівні.

При цьому спілкування дослідника з респондентом опосередковується спеціальним методичним інструментом (анкетою або планом інтерв'ю).

В основі методу опитування лежить сукупність питань, що пропонуються респондентові. Відповіді на питання дають досліднику необхідну інформацію про систему поглядів суб'єкта, причини його поведінки, умови, що сприяли формуванню певних установок, рис, властивостей, цілей та ін.

Класифікація експериментальних планів:

1. План для двох груп (експериментальної та контрольної) з двома тестуваннями («до – після») містить попереднє вимірювання признака (до виконання експериментального завдання) та вимір його після виконання експериментального завдання. Даний план є особливо поширеним при здійсненні «формуючих» експериментів у психологічних дослідженнях.

2. План для двох груп без попереднього тестування з однократним вимірюванням після виконання експериментального завдання.

3. План Соломона для чотирьох груп, що поєднує два попередні плани.

4. Факторні плани – схеми проведення експерименту, що дозволяють виявити вплив двох і більше незалежних змінних на одну залежну.

5. Внутрішньо груповий експеримент – тип дослідження, що проводиться на одній групі, досліджувані якої послідовно перебувають у декількох експериментальних умовах.

6. План для одного досліджуваного з послідовними випробуваннями у різних експериментальних умовах.

Характеристики вибірки

Практично всі психологічні дослідження є вибірковими, тобто вони проводяться на групі з обмеженим об'ємом, а отримані результати дослідження поширюються на більш широку популяцію.

Вибірka – це обмежена за чисельністю група об'єктів (у психології – досліджуваних, респондентів), що спеціальним чином відбираються з генеральної сукупності для вивчення їх властивостей.

Генеральна сукупність – це вся кількість об'єктів.

Приклад. В одному випадку такими генеральними сукупностями є всі чоловіки та всі жінки. В іншому – дівчата-підлітки, які зазнали сексуального насильства.

Дослідник, звичайно, припускає, що висновки дослідження будуть справедливі не тільки відносно представників групи, що досліджувалася, але й для всіх інших суб'єктів із генеральної сукупності. Основні критерії обґрунтованості висновків дослідження – це репрезентативність вибірки та статистична вірогідність (емпіричних) результатів.

При формуванні вибірки варто пам'ятати, що однієї з її основних характеристик є репрезентативність. Репрезентативність вибірки – це здатність вибірки представляти досліджувані явища досить повно – з погляду їх мінливості в генеральній сукупності.

Приклад. Якщо об'єктами генеральної сукупності є жінки, то студентська група психологів 2 курсу не буде повною мірою представляти цю генеральну сукупність, оскільки в складі вибірки є відсутніми жінки середнього та похилого років, жінки з професійно-технічною освітою, жінки з дітьми і т.ін.

Група студенток 2 курсу більше репрезентує генеральну сукупність «дівчат-студенток», або «студентів гуманітарних спеціальностей» або «молоді з неповною вищою освітою».

Для обробки результатів про розходження, важливою інформацією є характер співвідношення вибірок. Розрізняють залежні та незалежні вибірки.

Незалежні вибірки характеризуються тим, що ймовірність добору будь-якого досліджуваного однієї вибірки не залежить від добору кожного з досліджуваних іншої вибірки. Навпроти, **залежні** вибірки характеризуються тим, що кожному досліджуваному однієї вибірки поставлений у відповідність за певним критерієм досліджуваний з іншої вибірки.

Найпоширеніший приклад залежних вибірок – повторний вимір властивості (властивостей) на одній вибірці після впливу (ситуація «до – після»). У більшості випадків залежні вибірки припускають попарний відбір досліджуваних у порівнювані вибірки, а незалежні вибірки - незалежний добір досліджуваних.

Слід зазначити, що використання «частково залежних» (або «частково незалежних») вибірок є неприпустимим, оскільки це непередбаченим образом порушує їх репрезентативність.

Іншою важливою характеристикою вибірки досліджуваних є її **обсяг, який має складати не менше 40 осіб.**

Найчастіше визначення об'єму вибірки обумовлено дослідницькими завданнями. Наприклад, якщо в завданнях дослідження передбачається зіставлення підгруп з високим і низьким рівнем виразності ознаки, то при плануванні об'єму загальної вибірки можна використовувати наступний засіб розрахунку об'єму:

Об'єм вибірки = об'єм однієї підгрупи \times 4.

Тоді, якщо об'єм підгрупи досліджуваних з вираженою інтроверсією передбачається 35 осіб, то об'єм загальної вибірки повинен бути не менш ніж 140 суб'єктів. Найбільшими за чисельністю є факторні дослідження, у яких беруть участь декілька експериментальних груп. У більшості випадків для виявлення розбіжностей на достатньо високому рівні значимості загальний об'єм експериментальної та контрольної груп повинен бути не менш, ніж 50 досліджуваних, за умовою приблизної рівності кількості людей в одній та іншій групах.

Якщо в наступній обробці експериментальних даних планується застосування кореляційного або факторного аналізів, то об'єм вибірки бажано мати не менш 30 – 35 осіб. Така кількість людей гарантує одержання значимих за величиною коефіцієнтів кореляції на 5%-ому рівні значимості ($p < 0,05$).

Найбільший об'єм вибірки, що є необхідним для розробки діагностичної методики, складає від 200 до 1000 осіб.

Вибір методів і методик

Вибір методів і методик – важливий етап планування дослідження. Вибір методів дослідження є обумовлений особливостями об'єкта та предмета, цілями дослідження.

При виборі методик варто враховувати можливості й обмеження кожної методики, що входить до набору, насамперед за показниками точності та надійності фіксації виразності якостей. При цьому варто пам'ятати, що для вивчення будь-якого психічного явища важливо отримати різноманітну інформацію, що відображає його якісні й кількісні характеристики, загальні тенденції змін та індивідуальні розбіжності, відомості про суб'єктивні й об'єктивні параметри. При виборі методик доцільно керуватися принципом **додатковості**.

Не менш важливою характеристикою методики є її **інформативність**, що виражається в кількості зведень, що отримує дослідник за її допомогою. Методики характеризуються кількістю ознак, які аналізуються, і параметрів, які є доступними для обчислення.

Психологічне дослідження пов'язане з визначенням ознак, що несуть інформацію про предмет дослідження. Кожне досліджуване психічне явище має безліч ознак, за якимиможна встановити його наявність, відрізнити його від інших явищ. Щоб зафіксувати прояви тієї або іншої ознаки, дослідник використовує ті або інші показники, параметри виразності ознаки.

«Параметр – величина (якісна або кількісна), що характеризує яку-небудь виразність характеристики, властивості, якості досліджуваної психологічної ознаки». Терміни «показник», «змінна» часто використовуються як синоніми поняття «параметр».

Приклад 1. При дослідженні динамічного тремору: ознакою буде виступати тремор м'язів кінцівки під час виконання рухів, а параметрами – швидкість руху руки, що враховує відстань і час проходження (окремо правої й лівої руки), кількість помилок, коефіцієнт асиметрії за швидкістю та помилками, індекс реактивності за швидкістю та помилками для проходження лабіринту після навантаження. Усього – 8 показників.

Приклад 2. В опитувальниках використовується, як правило, кілька ознак, але вимірюється тільки один параметр – ступінь виразності ознаки, що визначається за частотою вибору ситуацій, у яких ознака виявляється. Так в опитувальнику Г. Айзенка діагностується ступінь виразності 3 ознак: нейротизму, екстраверсії-інтроверсії, психотизму. В опитувальнику «Шістнадцять особистісних факторів» Р. Кеттелла – 20 ознак, 20 показників.

Важливо відрізнити від «показників» і «параметрів» поняття «значення». Кожне значення - це емпірично виявлена, визначена в числовій формі величина тієї або іншої ознаки у конкретного досліджуваного. Для обробки результатів є бажаним, щоб значення були представленими у десятковому числовому вираженні (1; 10; 120; 0,54; 0,001 і т.ін.), незалежно від того, за якими шкалами було проведено вимірювання.

Існує цілий ряд методик (проективні, контент-аналіз та ін.) для яких складно визначити значення параметрів, оскільки вони представлені в якісній формі.

У ході проведення дослідження фіксуються значення всіх показників по кожному досліджуваному, що заносяться до індивідуального протоколу, а потім – у загально групову матрицю даних. Сукупність усіх зібраних у ході емпіричного дослідження даних утворює масив даних.

Етап проведення дослідження включає застосування певних процедур, які забезпечують мотивування й підготовку (інструктування, ознайомлення з регламентом роботи) досліджуваних для участі в дослідженні, проведення пробних завдань (при необхідності), заповнення індивідуальних протоколів, що здійснюється або експериментатором, або самим досліджуваним (залежно від типу дослідження й цілей), контроль за процесом виконання завдань, зняття напруги після закінчення роботи та ін.

Інструкція створюється самостійно дослідником, перевіряється в попередньому (пілотажному) дослідженні, за винятком застосування стандартизованих психодіагностичних методів.

Обробку результатів дослідження доцільно розпочати зі складання таблиць отриманих даних. У таблиці можна унаочнити не тільки числові дані, але і якісні (стать, національність, сімейний стан та ін.). Кожний рядок таблиці містить значення всіх показників одного досліджуваного. Імена й прізвища досліджуваних у таблиці не вказуються, оскільки це порушує принцип конфіденційності. Кращим є використання різних форм кодування, у тому числі – можна вказувати лише порядковий номер. По стовпцях заносяться показники досліджуваної ознаки по всім досліджуваним. Таким чином, у кожній клітинці таблиці записується лише одне значення показника даної ознаки одного досліджуваного.

У перших стовпцях краще розмістити такі соціально-демографічні *показники*, як:

стать і вік (кількість повних років), а також рівень освіти, робочий стаж, склад родини, соціальний стан (при необхідності) і т.ін. Ці дані можуть слугувати підставою для розділення вибірки на підгрупи.

Після складання зведеної таблиці у рукописному варіанті варто створити її електронну версію для наступної математико-статистичної обробки, використовувати при цьому пакети програм SPSS, Statistika, Excel.

Завершується розділ стислим викладом результатів аналізу стану об'єкта і предмета дослідження та коротким висновком.

Третій розділ

Якщо у кваліфікаційній роботі дослідження було організовано за допомогою формуючого експерименту (за планом «до і після»), то доцільно розмістити опис проведеної програми (методів активного соціально-психологічного навчання, спеціально розробленої програми) та отримані після її проведення результати у третій розділ. Структурно він може складатися з 2-3 підрозділів.

Формуючий експеримент – метод простежування змін психіки в ході активного впливу дослідника на досліджуваного. Це форма природного експерименту, характерна тим, що вивчення психічних процесів відбувається при їхньому цілеспрямованому формуванні. За допомогою цього методу виявляється не стільки наявний стан знань, умінь і навичок, скільки особливості їхнього становлення. Дослідження супроводжується констатуючим експериментом, завдяки чому вдається встановити різницю початкового, актуального рівня й кінцевого. Формуючий експеримент дозволяє не обмежуватися реєстрацією фактів, що виявляються, але через створення спеціальних ситуацій розкрити закономірності, механізми, динаміку, тенденції психічного розвитку й становлення особистості, обумовлюючи можливість оптимізації цього процесу.

Розробляючи програму практичної роботи студенти можуть використати комплекс психологічних методів, які містять у собі елементи психодіагностики і психотерапії, ситуаційно – рольові ігри, тренінгові техніки і прийоми, що використовуються в різних психологічних і психотерапевтичних школах.

Опис розробленої (проведеної) програми може включати:

1. Мету та завдання програми.
2. Кількість занять.
3. Структуру (план) занять.
4. Інструкції та методичні рекомендації для проведення програми.

Зміст розробленої (проведеної) програми зазвичай розміщують у Додатках.

До і після формуючого експерименту в контрольній і експериментальній групах (залежні вибірки) необхідно провести контрольний зріз за однаковими методиками. Необхідно представити та описати отримані після проведення програми результати, розрахувати достовірності розходжень показників.

Наприкінці розділу необхідно зробити загальні висновки за отриманими результатами.

3.8. Висновки

У **висновках** кваліфікаційної роботи узагальнюють результати, що досягнуті під час розкриття теми роботи у розділах та підрозділах її основної частини, обов'язково подають пропозиції щодо можливої практичної їх реалізації.

Загальний висновок усієї роботи розпочинають з нової сторінки безпосередньо після викладу основної частини роботи.

Висновки і пропозиції містять перелік основних напрямків розвитку об'єкта і предмета дослідження. Також у висновку повинні знайти відображення: теоретичні пропозиції щодо тенденції розвитку об'єкта дослідження; результати експериментальних досліджень і моделювання; вплив різних факторів на зміну об'єкта і предмета дослідження. У висновку також наводиться визначення позитивних і негативних сторін питань, що розглядаються, можливість практичного використання отриманих результатів.

Висновки пишуть у вигляді тез, вони повинні відбивати основні положення по теорії, аналізу та напрямках удосконалення (розвитку) об'єкта дослідження, не торкаючись тих аспектів, які не розкривалися автором в основній частині кваліфікаційної роботи. Всі висновки формулюють чітко й стисло в логічній послідовності. Обсяг – 5–6 сторінок.

Приклади формулювання висновків до розділів та загальних висновків наведені у Додатку К.

3.9. Список використаних джерел

Список використаних джерел складається на основі робочої картотеки і є «візитною карткою» автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про обсяг використаних здобувачем вищої освіти літературних джерел, рівень вивчення стану досліджуваної проблеми і навиків роботи з науковою літературою. При написанні кваліфікаційної роботи повинно бути використано не менше 60 літературних джерел. На кожне з джерел у тексті роботи має бути хоча б одне посилання.

У списку використаних джерел наводять навчальну та спеціальну літературу використану під час виконання кваліфікаційної роботи, нормативно-правові акти, літературні джерела вітчизняних і зарубіжних авторів та спеціальної літератури, фахових видань, електронних ресурсів. Посилання на використані джерела інформації у тексті кваліфікаційної роботи, які є обов'язковими, здійснюються шляхом наведення в квадратних дужках номера джерела у списку і номерів сторінок (якщо такі є), на яких у цьому джерелі наведена відповідна інформація.

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис починають з нового рядка з порядковою нумерацією. Літературу розташовують в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською мовою, потім – іноземною, джерела з інтернет-сайтів тощо.

3.10. Додатки

У **Додатках** до кваліфікаційної роботи подають допоміжний матеріал, який потрібний для повнішого сприйняття виконаної роботи. Додатки оформлюються як продовження наукової роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. До Додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повного сприйняття кваліфікаційної роботи:

- таблиці первинних кількісних результатів за всіма методиками із закодованими прізвищами респондентів;
- авторські анкети
- інструкції до методик, самі методики, ключі до них;
- протоколи спостережень;
- ілюстрації допоміжного характеру;
- інструкції та методики, розроблені в процесі виконання роботи;
- формувальні, тренінгові, корекційні програми.

Оформлюються Додатки таким чином: з нової сторінки посередині сторінки великими літерами розміщується слово «ДОДАТКИ».

Далі на наступній сторінці розміщуються Додатки, кожний додаток починається з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі праворуч малими літерами з першої великої літери відносно тексту сторінки, наприклад: Додаток А.

Додатки позначаються великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь.

Текст кожного додатка, може бути поділений на розділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому випадку перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку. Наприклад: А.2 – це означає другий розділ Додаток А.

На заключному етапі передбачається уточнення здобувачем вступу та формування **висновків** до кваліфікаційної роботи, оформлення списку літератури та Додатків, редагування тексту, його доопрацювання з урахуванням зауважень наукового керівника, підготовка роботи до захисту.

4. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ОСНОВНОГО ТЕКСТУ ТА ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

4.1. Загальні вимоги

Здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня повинен уміти оформляти результати досліджень відповідно до сучасних вимог (щодо наукових звітів, рефератів, статей).

Оформлення кваліфікаційної роботи має відповідати загальним вимогам до наукових робіт згідно Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».

Норми наукової комунікації суворо регламентують характер викладу інформації, передбачаючи відмову від висловлювання власної думки від першої особи. У зв'язку з цим краще вживати мовні конструкції, в яких замість особового займенника «я» вживається займенник «ми». Безособовий стиль полягає у таких формулюваннях: «Можна вважати...», «Виявлено...», «Зазначено», «Доведено...», «Розроблено...». Це виправдано, оскільки дослідження здобувача вищої освіти здійснюється під постійним консультуванням з боку керівника.

Набір тексту кваліфікаційної роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядкових інтервали (29-30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм); шрифт текстового редактора – Word Times New Roman чорного кольору. Висота шрифту – 14 мм. Поля: зліва – не менше 30 мм, справа – не менше 10 мм, зверху і знизу – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими літерами по центру сторінки (без крапки).

Під час роботи з різними джерелами (наукова та навчальна література, періодичні видання) здобувач вищої освіти виписує цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення може спотворити зміст, викладений автором. У теоретичній частині на одній сторінці тексту можна наводити 2-3 цитати різних авторів.

4.2. Нумерація

Сторінки роботи нумеруються арабськими цифрами (без знака №) у правому верхньому куті аркуша.

Першою сторінкою роботи є титульна, яка включається до нумерації, але не нумерується. На титульному аркуші зазначають повну назву навчального закладу та його відомчу підпорядкованість, інститут, кафедру, на якій виконана робота, назву роботи, дані про здобувача вищої освіти, наукового керівника, місто та рік подання роботи до захисту. Скорочення в назвах навчального закладу та теми роботи не допускаються.

Зміст має відповідати плану роботи, який затверджено разом із темою. На сторінці зі змістом зазначається номер початкової сторінки кожної складової кваліфікаційної роботи.

Якщо у роботі наводяться маловідомі скорочення, нові символи, позначення, то їх перелік надається перед вступом і вноситься до змісту як «Перелік умовних позначень».

Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкують великими друкованими жирними літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки), та розміщують з нової сторінки.

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», без крапки, а потім з нового рядка великими буквами друкують назву (заголовок) розділу:

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ВИВЧЕННЯ ...

Розділи нумерують послідовно суцільною нумерацією в межах основної частини кваліфікаційної роботи (між Вступом та Висновками).

Інші структурні частини поділяються на підрозділи та пункти. Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.1.» (другий підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу жирними літерами. Наприкінці заголовка крапки не ставлять:

2.1. Методологія та організація дослідження

4.3. Ілюстрації, таблиці і формули

Ілюструють кваліфікаційні роботи, виходячи з певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підмалюнковий підпис).

Підпис під ілюстрацією звичайно має три основні елементи:

- найменування графічного сюжету позначається скороченим словом «Рис.»;
- порядковий номер ілюстрації, який вказується без знаку номера арабськими цифрами;
- тематичний заголовок ілюстрації, що містить текст із якомога стислою характеристикою зображеного.

Основними видами ілюстративного матеріалу у кваліфікаційній роботі є: малюнок, схема, фотографія, діаграма і графік. Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана з ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках «(Рис. 3.1)» або звороту типу: «...як це видно з Рис. 3.1», або «... як це показано на Рис. 3.1».

Цифровий матеріал, як правило, повинен оформлятися у вигляді *таблиць*. Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово «Таблиця» розміщують в правому верхньому куті з зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: Таблиця 1.2 (друга таблиця першого розділу).

При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «таблиця» і її номер вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження таблиці» і вказують її номер.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки – з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину над іншою в межах одної сторінки.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, то його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами «Те ж», а далі – лапками. Ставити лапки замість цифр, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в будь-якому рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули у психологічних дослідженнях не подаються. Вказується лише метод обробки даних і результат.

Ілюструють кваліфікаційні роботи, виходячи з певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданним пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст – ілюстрації. Назви

ілюстрацій розміщують після їхніх номерів. При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (під малюнковий підпис).

4.4. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Загальні вимоги до цитування такі:

- текст цитати починається та закінчується лапками і наводиться в граматичній формі, в якій він поданий в джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз «так званий»;
- цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні авторського тексту позначається трьома крапками, які можуть ставитися на початку, всередині та в кінці цитати;
- кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;
- при непрямому цитуванні (переказ, виклад думок інших авторів своїми словами) слід бути максимально точним щодо думок автора, коректним в оцінюванні його результатів і робити відповідні посилання на джерела;
- цитування повинно бути оптимальним, враховуючи, що надмірне цитування створює враження компілятивності, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

Рекомендується робити посилання на останні видання авторів, публікації, з яких запозичені матеріали або окремі результати. На більш ранні видання можна посилатися у тих випадках, коли праці, в яких міститься необхідний матеріал, не перевидавалися.

Посилання в тексті на джерела наводять у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків, коли посилаються на джерело в цілому). Використані джерела повинні бути позначені тим порядковим номером, яким воно записано у списку використаної літератури. Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга цифра – номеру сторінки, звідки цитується текст (наприклад, «...» [32, с. 85]).

Наприкінці кваліфікаційної роботи наводиться список використаних джерел: має бути проаналізована наукова література за темою. До списку включаються всі публікації вітчизняних і зарубіжних авторів, на які є посилання в роботі. Усі джерела вказуються тією мовою, якою вони видані!

Список повинен містити не менше 50% літератури за останні 10 років. Не менше 40% джерел мають бути за останні п'ять років (наукові статі, тези, монографії тощо) (40 і більше). З них:

- не менше 25% джерел зарубіжних дослідників (10 і більше);
- не менше 50% джерел українських дослідників (20 і більше).

Основними елементами бібліографічного опису є інформація про: автора; назву твору; вид видання (за потреби – про перевидання чи переклад); місце видання, видавництво; рік видання та обсяг публікації. Список розміщують в алфавітному порядку за прізвищами авторів або першої літери назв творів. Література іноземними мовами наводиться в кінці списку.

Можна також розміщувати джерела у списку за порядком посилань на них у тексті.

Авторів, які мають однакові прізвища, наводять за алфавітним порядком їхніх ініціалів, а праці одного автора – за першими буквами назв його праць. Література, яка видана різними мовами, розміщується у такий спосіб: спочатку тексти, написані кирилицею, а потім – латиницею.

Якщо у кваліфікаційній роботі використано праці, які розповсюджені на правах рукопису (кандидатські, докторські дисертації, автореферати дисертацій), то при бібліографічному описі використовують інформацію, подану на титульному аркуші.

Внесення до списку використаних джерел російськомовних видань (виданих на території росії, республіки білорусь, радянського союзу) не допускається! Неприйнятним також є посилання на російських, білоруських та радянських авторів.

Неприпустимим також є переклад російських видань українською мовою!

При складанні списку використаних джерел необхідно дотримуватися Державного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Приклади оформлення розміщені у Додатку Л.

5. ОТРИМАННЯ ВІДГУКУ, РЕЦЕНЗІЇ, ДОПУСК РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ РОБОТИ

5.1. Отримання довідки на плагіат, відгуку, попередній захист та зовнішня рецензія

Після перевірки кваліфікаційної роботи здобувача на плагіат науковому керівнику видається довідка про результати перевірки.

Показники наявності чи відсутності плагіату в роботах:

- відсутній плагіат – у роботі повністю відсутній текст, що відображає фактологічний матеріал, в якому сформульовані твердження, висновки, теорії, пропозиції тощо, які запозичені з чужих робіт без посилання на них;
- наявний плагіат – до 25% роботи текстуально та за змістом співпадає з раніше опублікованими роботами за відсутності посилань на ці роботи;
- значний обсяг плагіату – від 25% до 60% роботи текстуально та за змістом співпадає з раніше опублікованими роботами за відсутності посилань на ці роботи;
- переважно плагіат – від 60% до 80% роботи текстуально та за змістом 4 співпадає з раніше опублікованими роботами за відсутності посилань на ці роботи;
- робота є плагіатом – більше 80% роботи текстуально та за змістом співпадає з раніше опублікованими роботами за відсутності посилань на ці роботи.

Наявність плагіату в роботі від 60% і більше дає підстави не допустити роботу до захисту.

Довідка видається протягом 5 днів після розміщення роботи в репозиторії Університету. Довідка додається до кваліфікаційної роботи та є обов'язковим документом для допущення її до захисту.

Завершена кваліфікаційна робота підписується здобувачем вищої освіти та подається науковому керівнику на відгук не пізніше ніж за 30 днів до встановленого строку захисту. Отримання зовнішньої рецензії має бути за 5-6 днів до захисту, допуск до захисту – за 5 днів.

Науковий керівник у відгуку:

- дає оцінку актуальності теми кваліфікаційної роботи;
- оцінює теоретичний рівень кваліфікаційної роботи, використання в ній сучасних методик;
- показує основні результати кваліфікаційної роботи;
- відображає реальність практичного впровадження пропозицій, рекомендацій випускника;
- оцінює самостійність та ставлення здобувача вищої освіти до виконання кваліфікаційної роботи;
- оцінює ступінь оприлюднення результатів дослідження;
- пропонує ДЕК оцінку роботи.

Попередній захист кваліфікаційної роботи відбувається на кафедрі психології, педагогіки та суспільних дисциплін за 1 місяць до запланованого дня захисту. Робота на попередній захист подається з відгуком наукового керівника у завершеній формі, але непереплетена для можливого доопрацювання після зауважень на попередньому захисті.

Після ознайомлення та схвалення кваліфікаційної роботи керівник дає детальний **відгук** про її зміст за формою встановленого зразка (Додаток Е), підписує та подає роботу завідувачу кафедри. Цей відгук має свідчити про достовірність наведеної в роботі інформації, правдивість фактичних даних. Бажано, щоб у ньому були підтвержені актуальність теми для організації, самостійність автора дослідження, практична значущість аналітично-дослідницького розділу та можливості та перспективи впровадження запропонованих рекомендацій.

З метою визначення якості та ступеня готовності до захисту кваліфікаційної роботи випускова кафедра організовує попередній її захист. Попередній захист кваліфікаційної

роботи проходить у присутності комісії, до складу якої залучають профільних фахівців кафедри, за участю керівника освітньо-професійної програми. Результати попереднього захисту обговорюються на засіданні кафедри, приймається рішення про допуск/не допуск роботи до захисту.

Зброшурований у твердій палітурці рукопис завершеної кваліфікаційної роботи, яка підписана здобувачем, науковим керівником та членами комісії, за наявності позитивної характеристики роботи в письмовому відгуку наукового керівника, здобувач подає завідувачу кафедри, який приймає рішення щодо дозволу до захисту і оформлює його на титульній сторінці кваліфікаційної роботи.

Робота реєструється на кафедрі та передається завідувачу кафедри для прийняття остаточного рішення про її допущення на зовнішнє рецензування.

Зовнішня рецензія на кваліфікаційну роботу є необхідним елементом, оскільки від ретельності експертизи, аргументованості й повноти висновків рецензента значною мірою залежить оцінка роботи екзаменаційної комісії (Додаток Ж).

Зовнішня рецензія, підтверджує можливість використання матеріалів кваліфікаційної роботи в практичній діяльності. Цей відгук підписується керівником підприємства або керівником того підрозділу, на матеріалах якого виконувалась кваліфікаційна робота, та засвідчується печаткою відділу кадрів, канцелярії. Якщо матеріали кваліфікаційної роботи не можуть бути використані в органах місцевого самоврядування, на підприємстві (в організації, установі), то відгук від нього не вимагається. Але в такому разі має бути рецензія кандидата (доктора) наук зі спеціальності 053 «Психологія», який не працює в Державному податковому університеті.

У відгуку (рецензії) визначається:

- актуальність, реальність та доцільність досліджень за темою роботи;
- відповідність матеріалів кваліфікаційної роботи цілям та завданням, а також ступінь їх реалізації;
- рівень теоретичної та практичної проробки питань;
- якість та вірогідність сформульованих у роботі висновків, пропозицій, рекомендацій, правильності виконаних розрахунків;
- ступінь оригінальності отриманих результатів при проведенні аналізу та розробки рішень;
- позитивні моменти та недоліки роботи;
- загальна оцінка кваліфікаційної роботи (відмінно, добре, задовільно, незадовільно);
- посада та місце роботи, вчений ступінь і вчене звання (якщо такі наявні);
- підпис засвідчується печаткою відділу кадрів або канцелярії.

У зовнішній рецензії зазначається місце роботи та посада рецензента, учене звання, науковий ступінь, прізвище, ім'я та по батькові. Зовнішня рецензія має бути особисто підписана рецензентом і засвідчена печаткою установи, у якій він працює. Рецензія надається письмово і містить загальний висновок щодо рекомендації роботи до захисту. Внесення змін до роботи після отримання рецензії не допускається.

Завершена кваліфікаційна робота зі зовнішньою рецензією подається завідувачу кафедри, який підписує її та передає з усіма необхідними документами до Державної екзаменаційної комісії (ДЕК) для подальшого захисту.

Кваліфікаційна робота, яка не відповідає вимогам щодо змісту та оформлення, не містить матеріалів конкретного дослідження теми на реальному підприємстві, обґрунтованих пропозицій, а також не має зовнішньої рецензії до захисту не допускається.

До захисту подається кваліфікаційна робота, яка оформлена відповідно до вимог, має відгук (рецензію) та отримала допуск завідувачем кафедри до захисту після попереднього захисту на кафедрі.

Додаткові вимоги щодо змісту та структури кваліфікаційної роботи, за необхідності, визначаються кафедрою, про що здобувачів вищої освіти повідомляють під час отримання завдання на кваліфікаційну роботу.

5.2. Підготовка до захисту та захист

Здобувачі вищої освіти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні екзаменаційної комісії. До засідання екзаменаційної комісії здобувач вищої освіти повинен ознайомитись зі змістом відгуку керівника та зовнішньої рецензії.

Відгук наукового керівника та зовнішню рецензію здобувач вищої освіти закріплює в конверті на зворотній стороні твердої титульної обкладинки кваліфікаційної роботи.

Якісний результат попереднього захисту, схвальна зовнішня рецензія, позитивний відгук наукового керівника, наявність довідки про відсутність плагіату та виконання в повному обсязі навчального плану є підставою для формування наказу ректора про допуск здобувача вищої освіти до захисту.

До захисту здобувач вищої освіти заздалегідь готує стислу доповідь на 7-10 хвилин висвітлюючи такі важливі питання: обґрунтування актуальності теми дослідження, мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження, які методи використані, основні теоретичні положення та їх підтвердження в процесі дослідження з використанням необхідного ілюстративного матеріалу (таблиць, графіків, слайдів, формул тощо), зміст та якість якого перевіряє науковий керівник.

За вибором здобувача вищої освіти та рішенням кафедри захист кваліфікаційної роботи може відбуватися іноземною мовою (окрім російської). У цьому випадку до складу екзаменаційної комісії має бути включений викладач (фахівець-практик), який володіє відповідною іноземною мовою.

Захист кваліфікаційної роботи на відкритому засіданні екзаменаційної комісії, затвердженій у встановленому порядку, може відбуватися як у вищому навчальному закладі, так і на підприємствах, у закладах і організаціях, якщо там є до них практичний інтерес.

Процедура захисту кваліфікаційної роботи включає:

- доповідь здобувача вищої освіти про зміст роботи;
- запитання до автора;
- оголошення зовнішньої рецензії та відгуку наукового керівника або його виступ;
- відповіді здобувача вищої освіти на запитання членів екзаменаційної комісії;
- рішення комісії про оцінку роботи.

Свій виступ здобувача вищої освіти може прочитати або переказати у вигляді доповіді, яка засвідчить високий рівень теоретичної підготовки її автора, його ерудицію та здатність дохідливо викласти основні наукові результати проведеного дослідження.

Доповідь починається зі звернення: «Шановний пане голово! Шановні члени екзаменаційної комісії!» Далі здобувач вищої освіти коротко викладає сутність наукової проблеми, обґрунтовує її актуальність та мету наукових досліджень.

Особливу увагу слід надати результатам, отриманим особисто автором (що саме запропоновано, узагальнено, рекомендовано та інше), обґрунтуванню їх достовірності, новизни, значимості для розвитку теорії та практики.

При викладенні запропонованих методів вирішення наукової проблеми і наявних результатів треба зробити акцент на порівнянні їх з уже відомими науковими підходами.

У прикінцевій частині доповіді викладаються (зчитуються) основні результати та висновки, їх реалізація, можливі шляхи подальшого використання.

Під час виступу необхідно звертати увагу членів комісії на демонстраційні матеріали, коротко пояснюючи їх призначення та зміст.

Оскільки не тільки зміст доповіді, а й характер її прочитання (чи переказу), впевненість у відповідях на поставлені запитання значною мірою визначають оцінку захисту, то слід зосередити увагу на деяких правилах публічного виступу.

Доповідь повинна бути науковою, добре аргументованою. Особливо важливо, щоб мовлення здобувача вищої освіти було зрозуміле, чітке, граматично правильне, впевнене, що робить його переконливим.

Відповідати на запитання членів екзаменаційної комісії слід тільки за суттю справи чітко й аргументовано. Перед тим, як відповідати на запитання, необхідно уважно його вислухати до кінця.

Рішення щодо підсумкової оцінки приймається більшістю голосів членів екзаменаційної комісії за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензента.

Рівень якості підготовки випускника визначається за комплексною шкалою: Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС, за 100-бальною шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «F», «FX») та національною (за шкалою «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до п. 5 Положення про організацію освітнього процесу в ДПУ.

За захист роботи здобувач вищої освіти може отримати максимальну оцінку – 50 балів:

1. 46-50 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії роздатковий матеріал, чітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, надавав грамотні кваліфіковані відповіді на зауваження рецензента та запитання членів комісії;

2. 39-45 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії роздатковий матеріал, чітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, давав відповіді на зауваження та запитання членів комісії;

3. 33-38 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії роздатковий матеріал, проте не зовсім чітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, давав відповіді на зауваження та запитання членів комісії;

4. 27-32 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який представив членам комісії неякісний роздатковий матеріал, нечітко викладав на захисті основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, давав неповні відповіді на зауваження та запитання членів комісії;

5. 1-26 балів виставляється здобувачу вищої освіти, який не представив членам комісії роздатковий матеріал, не знає основні ключові моменти кваліфікаційної роботи, не давав або давав неповні відповіді на зауваження і запитання членів комісії.

Голова екзаменаційної комісії оголошує результати, які включають загальну оцінку та рекомендації щодо впровадження матеріалів кваліфікаційної роботи, публікації в періодичних виданнях, рекомендації випускникові для вступу в аспірантуру тощо.

На час дії воєнного стану в Україні відповідно до законів України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII, «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 № 64/2022, «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», «Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану», враховуючи листи Міністерства освіти і науки України від 15.03.2022 № 1/3463-22 «Про надання інформації», від 17.05.2023 № 1/6999-23 «Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та проходження осінньо-зимового періоду 2023/24 року», від 11.07.2023 № 1/10142-23 «Про здійснення освітнього процесу», Положення про організацію освітнього процесу в Державному податковому університеті у разі сигналу повітряної тривоги під час захисту кваліфікаційних робіт захист припиняється для самостійного визначення та забезпечення учасниками навчального процесу безпечних умов перебування.

6. ПОРЯДОК ПРИСВОЄННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

За результатами успішного захисту кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації «магістр» зі спеціальності 053 «Психологія» відповідно освітньо-професійної програми та про видачу здобувачу вищої освіти диплому державного зразка.

7. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Після захисту кваліфікаційні роботи зберігаються в архіві Університету, а електронні варіанти розміщуються у репозитарії наукової бібліотеки, що виключає можливість їх втрати або плагіату.

8. ДОДАТКИ

Додаток А

Завідувачу кафедри психології, педагогіки та суспільних дисциплін

ПБ

здобувача вищої освіти другого (магістерського) рівня

ПБ

Спеціальність 053 «Психологія»
Освітньо-професійна програма «Психологія.
Психологія бізнесу»
Група _____

Заява

Прошу затвердити тему кваліфікаційної роботи _____

за матеріалами _____

повна юридична назва органу місцевого самоврядування, ОТГ, підприємства/організації/установи

дата

підпис здобувача вищої освіти

**Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт
для освітньо-професійної програми «Психологія. Психологія бізнесу»
на 2024-2025 н.р.**

1. Особливості мотиваційної сфери особистості в бізнесі
2. Особливості мотивації до діяльності працівників психологічної служби в умовах війни
3. Соціально-психологічні чинники мотивації професійного розвитку в діяльності бізнесмена
4. Психологічні умови розвитку особистості управлінця під час війни
5. Вплив кризи середини життя на самоактуалізацію особистості управлінця
6. Соціально-психологічні чинники професійного вигорання співробітників
7. Розвиток психологічної готовності працівників сфери бізнесу до ефективної комунікації
8. Соціально-психологічні чинники мобінгу у співробітників організацій
9. Роль ціннісних орієнтацій у процесі самореалізації особистості у сфері бізнесу
10. Реінтеграція демобілізованих у робочі колективи
11. Психологічні причини виникнення та подолання конфліктів у сфері бізнесу
12. Особливості стресу та емоційного вигорання у фахівців сфери бізнесу
13. Психологічні особливості професійного вигорання фахівців соціальної сфери в умовах дистанційної роботи
14. Стиль життя як чинник формування міграційних установок сучасної молоді
15. Вплив копінг-стратегій на формування психологічної готовності співробітників силових структур до виконання професійних завдань
16. Особливості психосоціальної реабілітації учасників військових операцій
17. Інноваційні технології профілактики професійного вигорання представників допоміжних професій в умовах війни
18. Психологічна резильєнтність як чинник формування ментального здоров'я юристів в умовах війни
19. Копінг-стратегії соціально-психологічної адаптації демобілізованих військовослужбовців
20. Профілактика вторинної травматизації у співробітників організацій «людина-людина»
21. Формування психологічної стійкості мідл-менеджерів у компаніях
22. Особливості взаємодії зі співробітниками, які переживають утрату
23. Психологічна самопомога як засіб подолання особистісної кризи
24. Психологічні чинники готовності студентів до здійснення майбутньої професійної кар'єри
25. Посередництво психолога при подоланні конфліктів у колективі
26. Роль психолога у формуванні позитивного настрою в колективі
27. Формування навичок ведення переговорів працівників фінансових установ
28. Індивідуально-психологічні особливості мотиваційної сфери співробітників бізнес-організацій
29. Профілактика та подолання професійної дезадаптації у співробітників організацій
30. Шляхи покращення психологічного клімату в колективі
31. Психологічні умови подолання професійної деформації співробітників освітніх організацій
32. Розвиток рефлексивних умінь ментора підприємства
33. Рефлексивні механізми професійної мобільності особистості
34. Формування соціально-психологічної адаптації до умов роботи в дистанційному режимі

35. Психологічні особливості професійного самовизначення особистості в кризових умовах
36. Профілактика Інтернет залежності співробітників
37. Емоційне вигорання фахівців ІТ сфери
38. Психологічні умови формування самоповаги у працівників готельно-ресторанного бізнесу
39. Психологічні фактори формування соціальної активності співробітників
40. Психологічне благополуччя особистості в умовах воєнного стану
41. Чинники агресивної поведінки як прояв психологічного захисту
42. Психолого-педагогічні засоби формування емоційного інтелекту у співробітників ІТ сфери
43. Емоційний інтелект як передумова формування організаційного лідера
44. Фактори формування токсичного трудового
45. Психологічні особливості міжособистісної взаємодії фахівців у сфері продажів із агресивно налаштованими клієнтами
46. Профілактика і корекція тривожності співробітників в умовах інформаційного перевантаження
47. Профілактика прокрастинації в трудових колективах
48. Чинники формування співзалежної поведінки особистості
49. Самовдосконалення як соціально-психологічний механізм прогресивних змін особистості
50. Запобігання феномену «навченої безпорадності» у працівників мідл-менеджменту
51. Психологічні детермінанти кар'єротворчості жінок
52. Військова кар'єра як сучасний соціальний ліфт в Україні: психологічні мотиви вибору
53. Проблема мотивів вибору військової кар'єри у чоловіків та жінок: порівняльна характеристика
54. Психологічні чинники професійного вигорання працівників
55. Специфіка професійної соціалізації співробітників в умовах військового стану
56. Аналіз можливостей та ризиків у діяльності бізнесмена в сучасних умовах змін: психологічний аспект
57. Добір, адаптація, навчання та розвиток персоналу на державній службі в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення
58. Робота з ветеранами як частина системи управління людськими ресурсами
59. Внутрішні комунікації в команді та організації як інструмент побудови організаційної культури
60. Формування команди в бізнес-організації
61. Роль служби персоналу в управлінні конфліктами як частина комунікаційного процесу
62. Командоутворення як чинник ефективності та розвитку організації
63. Мотивація та заохочення на державній службі (в сфері бізнесу) в умовах воєнного стану
64. Особистісна готовність до професійної діяльності як чинник стресостійкості майбутніх працівників
65. Резильєнтність як чинник формування психологічної готовності психолога до професійної діяльності
66. Психологічні умови подолання емоційного вигорання державних службовців у сучасних умовах
67. Психологічні засоби підвищення трудової мотивації працівників
68. Психологічні особливості професійного іміджу співробітників медійної сфери
69. Попередження професійного вигорання психологів в умовах війни
70. Психологічні аспекти в аудиті управління бізнесом: розвиток та необхідність запровадження
71. Медіація як засіб розвезення аудиторських (правових, комерційних) спорів
72. Соціально-психологічні методи підвищення соціальної ініціативності співробітників бізнес організацій

73. Покращення психологічного клімату колективу працівників підприємства під час кризового періоду
74. Профілактику синдрому вигорання у медичних працівників методами психологічної саморегуляції
75. Психологічні умови формування фінансової грамотності співробітників бізнес організацій
76. Психологічний розвиток підприємницької активності учасників малого бізнесу в Україні
77. Психологічні особливості розвитку зосередження на клієнтському середовищі працівників бізнес організацій
78. Особливості психологічної оптимізації системи переконань вимушено переселених осіб
79. Психологічні фактори формування кар'єрної компетентності
80. Формування професійної толерантності у співробітників організацій
81. Психологічні особливості формування комунікативної компетентності у топ-менеджерів бізнес компаній
82. Ділові ігри як метод формування комунікативно-організаційних компетентностей співробітників бізнес-організацій
83. Засоби психологічної інтервенції при розв'язанні гендерних конфліктів
84. Розвиток Soft-skills співробітників ІТ засобами соціально-психологічного тренінгу
85. Формування копінг поведінки у професійній діяльності топ-менеджерів
86. Психологічні особливості прийняття рішень керівником організацій в умовах невизначеності
87. Психологічні умови професійної самореалізації працівників сфери рекламного бізнесу
88. Формування психологічної готовності персоналу до інноваційної діяльності
89. Формування персональної відповідальності керівника бізнес організації
90. Запобігання соціальній фрустрованості зовнішньо переміщених співробітників
91. Схильність до ризику керівників прибуткових підприємств
92. Психологічна структура підприємницької активності в малому бізнесі
93. Психологічні чинники орієнтації на клієнта персоналу комерційних організацій
94. Фактори формування інфернального локусу контролю керівників організацій
95. Формування здатності до прийняття управлінських рішень у менеджерів
96. Управління людськими ресурсами підприємства на засадах коучингу
97. Коучинговий підхід у діяльності працівника бізнесу
98. Копінг-стратегії у діяльності фахівців творчих професій в умовах війни
99. Тайм менеджмент ІТ підприємця в контексті його самореалізації
100. Суб'єктивне благополуччя особистості в умовах війни

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації

Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: _____

Здобувача вищої освіти другого
(магістерського) рівня
групи _____,
спеціальності 053 «Психологія»
ОПП «Психологія. Психологія
бізнесу»

*підпис здобувача вищої
освіти* Прізвище, ім'я,
по-батькові

Науковий керівник

підпис керівника ПІБ, науковий ступінь,
вчене звання

Гарант освітньо-
професійної програми

підпис керівника ОПП ПІБ, науковий ступінь,
вчене звання

Допущено до захисту за рішенням кафедри психології,
педагогіки та суспільних дисциплін

протокол № _____ від «___» _____ 20__

Завідувач кафедри

підпис ПІБ, науковий ступінь,
вчене звання

Ірпінь – 202__

Зворотна сторінка титульного аркуша (при друці видалити)

Реєстрація № _____
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки _____
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту _____
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: _____
(підпис) (ініціали, ПІБ)

Члени комісії:

_____	_____
(підпис)	(ініціали, ПІБ)
_____	_____
(підпис)	(ініціали, ПІБ)
_____	_____
(підпис)	(ініціали, ПІБ)

**МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін
Спеціальність 053 «Психологія»
Освітньо-професійна програма «Психологія. Психологія бізнесу»

Затверджую:

Завідувач кафедри психології,
педагогіки та суспільних дисциплін

**Завдання на кваліфікаційну роботу
здобувачу вищої освіти**

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи

Затверджена наказом ректора № _____ від «__» _____ 202_

2. Строк здачі закінченої роботи _____

3. Цільова установка _____

Мета роботи _____

Об'єкт дослідження _____

Предмет дослідження _____

База дослідження _____

4. Вихідні дані до роботи _____

5. Перелік графічного матеріалу _____

Зворотна сторінка завдання (при друці видалити)

6. Зміст кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом) _____

7. Календарний план виконання роботи

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		За планом	Фактично
1	2	3	4
1.	Вибір теми, вивчення літературних джерел та складання плану роботи		
2.	Підготовка першого розділу роботи та подання її керівнику		
3.	Підготовка другого розділу роботи та подання її керівнику		
4.	Підготовка третього розділу роботи та подання її керівнику		
5.	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника		
6.	Отримання відгуку керівника роботи		
7.	Попередній захист роботи		
8.	Отримання відгуку з підприємства (зовнішньої рецензії)		
9.	Допуск роботи зав. кафедри до захисту		
10.	Захист роботи		

8. Дата видачі завдання «___» _____ 202_ р.

9. Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

(прізвище, ініціали)

10. Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

(прізвище, ініціали)

11. Завдання до виконання отримав здобувач вищої освіти

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Зразок оформлення анотації**АНОТАЦІЯ**

назва кваліфікаційної роботи

Мета роботи полягає в ...

Завданнями роботи є ...

Предметом дослідження є ...

Об'єктом дослідження виступає ...

Базою дослідження виступає

За результатами дослідження сформульовані...

Одержані результати можуть бути використані...

Кваліфікаційна робота містить ___ сторінок, ___ таблиць, ___ рисунків, список використаних джерел з ___ найменувань, ___ додатків.

Ключові слова: ..., ... (не менше 5).

Рік виконання кваліфікаційної роботи _____.

Рік захисту роботи _____.

ABSTRACT

Анотація англійською мовою.

Додаток Ж

РЕЦЕНЗІЯ
на кваліфікаційну роботу
 здобувача вищої освіти Державного податкового університету

(прізвище, ім'я, по батькові)

(назва теми)

Актуальність теми _____

Наукова новизна

Якість проведеного аналізу проблеми, текстового та табличного матеріалу

Обґрунтованість пропозицій і висновків та їх практична цінність у роботі підприємства, установи, організації

Наявність недоліків

Загальний висновок і оцінка роботи

Рецензент _____

(підпис)

(науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи ініціали, ПІБ)

М.П.

«___» _____ 202_ р.

Додаток 3

Бланк оцінювання кваліфікаційної роботи

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, ПІБ
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КЕРІВНИКОМ ТА РЕЦЕНЗЕНТОМ				
1. Зміст кваліфікаційної роботи (якість теоретичного матеріалу, його зв'язок з практичним, вміння представляти матеріал в логічній послідовності, наявність висновків та пропозицій)	від 0 до 30			
2. Дотримання вимог щодо оформлення	від 0 до 10			
3. Вчасне виконання роботи на всіх етапах у встановлені кафедрою терміни	від 0 до 5			
4. Рецензент	від 0 до 5			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ОЦІНЮВАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10			
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5			
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25			
4. Апробація	від 0 до 10			
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50			
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100			

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО ШКАЛИ ЄКТС ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.Б.: голови, членів комісії, секретаря (підпис)

Правила переведення оцінок до національної шкали та шкали ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	А	5 (відмінно)
80-89	В	4 (добре)
70-79	С	
60-69	Д	3 (задовільно)
50-59	Е	
35-49	ЄХ	2 (незадовільно)

Зразок оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ВСТУП	0
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОНФЛІКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ	0
1.1. Феноменологія «конфлікт» у психологічній науці	0
1.2. Психологічна модель ефективної професійної діяльності керівника організації	00
1.3. Психологічні передумови профілактики та подолання конфліктів у професійній діяльності керівника організації	00
Висновки до розділу 1	00
РОЗДІЛ 2. ЕМПІРИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОНФЛІКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ	00
2.1. Методологія та організація дослідження	00
2.2. Аналіз та результати дослідження	00
2.3. Взаємозв'язок конфліктів та ефективності діяльності команди в організації	00
2.4. Соціально-психологічні чинники, які впливають на ефективності діяльності команди в організації	00
Висновки до розділу 2	00
РОЗДІЛ 3. ДІЯЛЬНІСТЬ ПСИХОЛОГА ЩОДО ПРОФІЛАКТИКИ ТА ПОДОЛАННЯ КОНФЛІКТІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА ОРГАНІЗАЦІЇ	00
3.1. Тренінг з профілактики та подолання конфліктів у професійній діяльності керівника організації	00
3.2. Аналіз результатів тренінгу	00
3.3. Практичні рекомендації з профілактики та подолання конфліктів у професійній діяльності керівника організації	00
Висновки до розділу 3	00
ВИСНОВКИ	00
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	00
ДОДАТКИ	00

Приклади формулювання основних структурних компонентів роботи

Приклад формулювання актуальності роботи

В умовах сучасного надзвичайно динамічного, глобалізованого та уніфікованого соціуму постійно змінюються соціальні орієнтири, які спрямовують розвиток людства. За цих обставин особливо гостро постає проблема збереження особистісної цілісності та індивідуальної неповторності людини, що, зокрема, забезпечуються мотиваційною сферою її особистості.

Проблему мотивації вивчали такі вітчизняні та зарубіжні науковці, а саме: ..., ..., ...

Аналіз теоретико-методологічних джерел з досліджуваної проблеми виявив відсутність єдиної концепції мотиваційної сфери особистості, недостатню розробленість наукових підходів щодо розвитку мотиваційної сфери особистості у всіх її проявах.

Отже, важливого теоретичного і прикладного значення набуває поглиблене вивчення сутності та структури мотиваційної сфери особистості, обґрунтування чинників, критеріїв, показників, умов, засобів, властивостей, індивідуально-типологічних особливостей розвитку мотиваційної сфери особистості студента-психолога. Вищезазначені аспекти зумовили вибір теми дослідження «...».

Приклад формулювання об'єкту дослідження

Об'єкт дослідження – мотиваційна сфера особистості.

Приклад формулювання предмету дослідження

Предмет дослідження – психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога

Приклад формулювання мети дослідження

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та емпірично дослідити психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога.

Приклад формулювання завдання дослідження

Завдання дослідження:

1. Здійснити теоретико-методологічний аналіз проблеми мотиваційної сфери особистості, визначити базові поняття мотиваційної сфери особистості.
2. Обґрунтувати психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери особистості майбутнього психолога.
3. Емпірично дослідити особливості мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів.
4. Провести тренінг та розробити рекомендації стосовно оптимізації розвитку мотиваційної сфери особистості майбутніх психологів, перевірити ефективність проведеного тренінгу.

Приклад формулювання методів дослідження

Усі дослідницькі методи можна розділити на: теоретичні методи та методи збору емпіричної інформації (спостереження, експеримент, опитування, аналіз продуктів діяльності тощо). Від цих двох груп наукових методів слід відрізнити методи обробки наукових даних (якісні і кількісні, серед останніх – спеціальні методи математичної статистики).

Обґрунтований вибір методів спирається перш за все на розуміння специфіки об'єкту і предмету дослідження, а ось вже конкретні методики визначаються поставленими задачами і умовами проведення дослідження.

Приклад формулювання наукової новизни дослідження

При формулюванні наукової новизни можна, зокрема, вживати такі вирази: «вперше формалізовано...», «розроблено методу..., яка відрізняється від...», «доведено залежність між...», «досліджено поведінку... і показано...», «доопрацьовано метод ... в частині... і поширено

на...», «створено концепцію, що ...», «досліджено новий ефект...», «розроблено нову систему ...», «запропоновано нове визначення...», «уточнено...» тощо.

Приклад формулювання висновків розділів та загальних висновків

Відповідно до завдань дослідження кожен абзац висновків має починатися з наступних слів.

«Розкрито...»

«З'ясовано...»

«Виявлено...»

«Вивчено...»

«Розглянуто...»

«Обґрунтовано...»

«Досліджено...»

«Здійснено...»

«Констатовано...»

«Доведено...»

Приклад оформлення літературних джерел

Книги

Один автор

Шлапак К. Є. Психологічні особливості проведення соціально-психологічного тренінгу (СПТ) для дітей, травмованих наслідками війни. Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 51 с.

Parker J. Principles of scientific research. 7th ed. London : Editorial, 2017. 301 p.

Два автора

Злишков В. Л., Лукомська С. О. Теорія та практика психологічних тренінгів. Київ-Ніжин : Видавець ПП Лисенко М. М., 2019. 209 с.

Три автора

Скидан О. В., Ковальчук О. Д., Янчевський В. Л. Психологічний дискурс : довідник. Житомир, 2023. 321 с.

Чотири автори

Методика організації психологічного дослідження / Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А. Київ : Наука, 2006. 106 с.

Пять і більше авторів

Охорона праці: навч. посіб. / О. І. Подольська та ін. 3-тє вид. Київ : ЦУЛ, 2022. 264 с.

Колективний автор

Органічне виробництво і продовольча безпека : зб. матеріалів доп. учасн. III Міжнар. наук.-практ. конф. / Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Полісся, 2015. 648 с.

Книга без зазначення автора (з редактором тощо)

Словник термінів (психологія) / за ред. В. В. Шевченка. Київ : Альманах, 2016. 304 с.

Багатомне видання

Генетика і селекція в Україні на межі тисячоліть : у 4 т. / гол. ред. В. В. Моргун. Київ : Логос, 2001. Т. 2. 636 с.

Антологія української юридичної думки / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАНУ ; за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. Київ : Юрид. кн., 2002. Т. 1 : Загальна теорія держави і права, філософія та енциклопедія права. 568 с.

Автор і перекладач

Брігхем Є. В. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького та ін. Київ : Молодь, 1997. 998 с.

Частина книги (розділ)

Ярошевич Н. Б., Чубка О. М., Якимів А. І. Інструменти боргового фінансування суб'єктів підприємництва в Україні: правовий статус, структурна динаміка, податкові наслідки. *Теорія та методологія формування інвестиційно-фінансової стратегії розвитку національного господарства* : монографія / за ред. Л. М. Савчук, А. В. Череп. Дніпро, 2019. С. 55–89.

Дисертація

Урба С. І. Пріоритети та інструменти розвитку аграрного сектора в системі забезпечення економічної безпеки України : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.03. Львів, 2019. 562 с.

Автореферат дисертації

Скарга О. О. Транснаціоналізація туристичних послуг в умовах глобалізації : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02. Маріуполь, 2019. 22 с.

Заяць А. Є. Миське суспільство Волині XVI – першої половини XVII ст. : автореф. дис. ... д-ра іст. наук : 07.00.01. Львів, 2019. 39 с.

Підручник, монографія, навчально-методичний посібник

Сова М. О., Деніжна С. О., Петухова І. О. Психологія творчості: навч. посібник. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 392 с. URL : https://drive.google.com/file/d/1_9Q_f3NMeOr0HSQ5a6xwFB0oGg3daO2q/view

Стаття (публікація) в періодичному виданні (журналі)

Петухова І. О., Заушнікова М. Ю., Каськов І. В. Психологічне благополуччя особистості в умовах війни. *Вісник Національного університету оборони України*. 2023. 3 (73). С. 124–130. URL : <http://visnyk.nuou.org.ua/issue/view/16701/9492>

Заушнікова М.Ю., Тонкопей Ю.Л., Петухова І.О. Динаміка рівня тривожності здобувачів вищої освіти у прикордонному регіоні в умовах війни. *Габітус*. 2023. № 45. С. 59-63. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.45.9>. URL: <http://habitus.od.ua/journals/2023/45-2023/9.pdf>

Акмеологічні засади публічного управління / Є. І. Ходаківський та ін. *Вісник ЖНАЕУ*. 2017. № 1, т. 2. С. 45–58.

Стаття в газеті

Андрущенко В. Академічна недоброчесність як виклик інтелектуальній спроможності нації. *Голос України*. 2018. 20 лип. С. 10.

Тези доповідей, матеріали конференцій

Калениченко Р. А., Дикса О. В. Особливості психодіагностичного вивчення саморозвитку та професійної рефлексії фахівців : мат-ли VI Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» (Київський національний університет будівництва і архітектури, м. Київ, 16 листопада 2023 р.). Київ : ЦП «Компринт», 2024. С. 108–111 (562 с.).

Електронні ресурси

Книги

Ілляшенко С. М., Шипуліна Ю. С. Товарна інноваційна політика : підручник. Суми : Університетська книга, 2007. 281 с. URL : <ftp://lib.sumdu.edu.ua/Books/1539.pdf> (дата звернення: 10.01.2024).

Законодавчі документи

Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : станом на 02 квіт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 09.09.2023).

Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 №1756 «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір» (редакція від 30.12.2020). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-п#Text> (дата звернення: 10.01.2024).

Про стандартизацію : Закон України від 11 лют. 2014 р. № 1315 (зі змінами № 2254-IX від 12.05.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1315-18#Text> (дата звернення: 10.01.2024).

Сайти

Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: <https://knu.ua/> (дата звернення: 05.01.2024).

Київський університет імені Бориса Грінченка. URL : https://kubg.edu.ua/images/stories/podii/2017/06_21_posylannia/dstu_8302.pdf (дата звернення: 10.01.2024).

Періодичні видання

Neave H. Deming's 14 Points for Management: Framework for Success. *Journal of the Royal Statistical Society. Series D (The Statistician)*. 2012. Vol. 36, № 5. P. 561–570. URL : <http://www2.fiu.edu/~revellk/pad3003/Neave.pdf> (Last accessed: 02.01.2024).

Colletta L. Political Satire and Postmodern Irony in the Age of Stephen Colbert and Jon Stewart. *Journal of Popular Culture*. 2009. Vol. 42, № 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x. Сторінки з веб-сайтів Що таке органічні продукти і чим вони кращі за звичайні? Екологія життя : веб-сайт. URL: <http://www.eco-live.com.ua> (дата звернення: 12.01.2024).

Препринт

Головач Ю., Пляцко Р., Сварник Г. Петер Пулюй і архів Івана Пулюя. Львів : Ін-т фізики конденс. систем НАН України, 2020. 24 с. (Препринт. Ін-т фізики конденс. систем НАН України ; ISMP–20–01).

Протидія агресивному податковому плануванню в Україні / С. С. Брехов та ін. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2017. 108 с. (Препринт. Наук.-дослід. ін-т фіскал. політики Ун-ту ДФС України).

Simon J. *Physics of oscillations*. Poznań : University of Poznań, 2019. 121 p. (Preprint. University of Poznań ; UP-02).

Патент

Рентгенодіагностичний препарат на основі конусно-променевого комп'ютерного томографа для обстеження кінцівок : пат. 140662 Україна : А61В 6/03, А61В 8/13, Н05G 1/02,

G03B 42/02, G01N 23/04. № u 2019 07999 ; заявл. 12.07.2019 ; опубл. 10.03.2020, Бюл. № 5 (кн. 1).
1 с.

Архівні матеріали

Закон про громадянство Української Народної Республіки. 15 листопада 1921 р. *ЦДАВО України* (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1065. Оп. 4. Спр. 96. Арк. 48–50. Оригінал. Машинопис.

Листування [Грушевського М. С.] з друкарнями в Празі, Відні та інших містах про видання і продаж книг. 4 лютого 1922 р. – грудень 1923 р. *ЦДІАК України* (Центр. держ. іст. архів України). Ф. 1235. Оп. 1. Спр. 95.

Шевченко Т. Г. Лист Щепкіну М. С. 1858 р. *ЦДАМЛМ* (Центр. держ. архів-музей літ. і мистецтва України). Ф. 506. Оп. 1. Спр. 33.

Міжнародні видання

Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the self-development model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). *Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*, Vol. 8, No. 3, 2020, pp. 288-297. URL : <https://www.lifescienceglobal.com/journals/journal-of-intellectual-disability-diagnosis-and-treatment/volume-8-number-3/82-abstract/jiddt/4020-abstract-the-study-of-the-self-development-model-in-the-context-of-structural-security-of-the-individual-integrity> DOI: <https://doi.org/10.6000/2292-2598.2020.08.03.4> (електронний журнал). Індексція: *Scopus CiteScore, Hinari, Open J-Gate, Google Scholar, Directory of Research Journals Indexing, EZB Nutzeranfragen, PubsHub™*

Wilson D., Lister P., Andrews A. *Modern surgery*. Manchester : MAN, 2011. 240 p.